

Світ без ілюзій

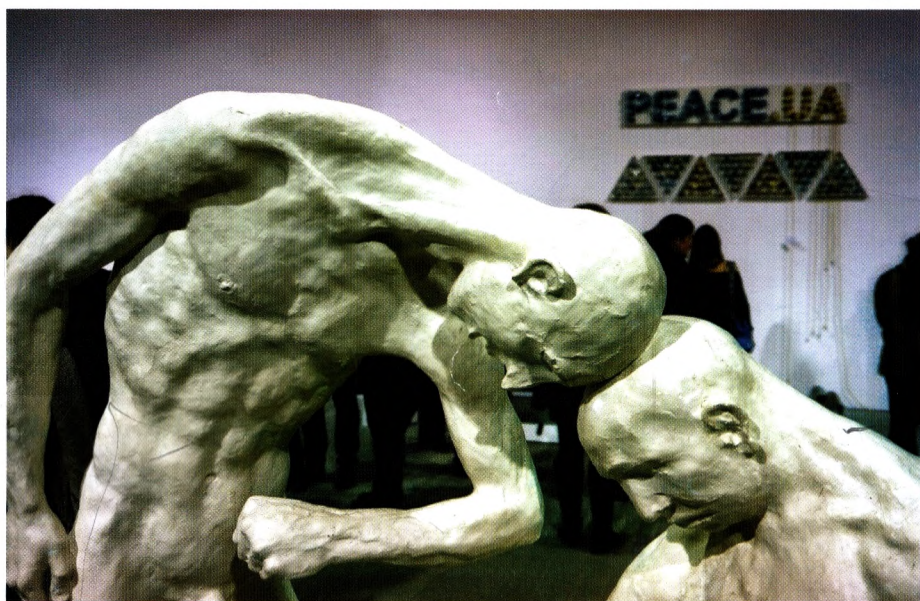
Світ мусить чесно відреагувати на ситуацію, у якій ми сьогодні перебуваємо. А давати чесну відповідь насправді дуже не хочеться. Це дорого. Це обтяжливо, оскільки чесна оцінка вимагає відповідних конкретних дій. Виникає запитання — навіщо щось робити, якщо можна не робити нічого. Цивілізований світ зараз розслабився. Упродовж останніх 20-30 років він зумів створити умови, які дають змогу певній частині глобального простору жити надзвичайно зручно і комфортно. І сьогодні розпочинати переосмислення ситуації, що незмінно повинна призвести до якихось дій, багатьом дуже не хочеться.

Стор. 6

Україна – Туркменістан: співробітництво в контексті зовнішньополітичних пріоритетів

Українська дилема та французькі цінності

Наближаючи державу до суспільства (політико- дипломатичний аспект)

«Глобалізаційні виклики і багатостороння дипломатія»

У 2008 р. Міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров заявив, що принципи територіальної цілісності є незаперечним. «Виняток, як він тоді казав, – Грузія, яка була покарана за спробу «геноциду осетин і абхазців». Багато хто тоді зітхнув із полегшенням, а ми намагалися пояснити, що російська політика по відношенню до Грузії – не виняток, а екстремальний прояв політики до сусідів. Тепер ця екстремальність проявляється в Україні», – зазначив генеральний секретар Організації за демократію та економічний розвиток (ГУАМ) Валерій Чечелашвілі.

Стор. 10

Редакційна колегія:

ВІДНЯНСЬКИЙ С.В.

доктор історичних наук, професор, завідувач відділу історії міжнародних відносин і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України;

ГУБЕРСЬКИЙ Л.В.

доктор філософських наук, професор, академік НАН України, ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

ГУМЕНЮК Б.І.

доктор історичних наук, професор, МЗС України;

ДЕНИСЕНКО А.В.

кандидат історичних наук, головний редактор наукового щорічника «Україна дипломатична»;

ДАНИЛЕНКО С.І.

доктор політичних наук, професор, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

ЖАЛОБА І.В.

доктор історичних наук, професор Дипломатичної академії України при МЗС;

КОШІЙКА В.В.

доктор політичних наук, професор, директор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

КОШПЕЛЬ О.А.

доктор історичних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

КОСМІНА В.Г.

доктор історичних наук, професор Дипломатичної академії України при МЗС;

КУДРІЯЧЕНКО А.І.

доктор історичних наук, директор Інституту всевітньої історії НАН України;

КУШНІЧ М.А.

кандидат історичних наук, ректор Дипломатичної академії України при МЗС;

КУЛЬЧИЦЬКИЙ С.В.

доктор історичних наук, професор, завідувач відділу Інституту історії України НАН України;

ЛЮБІВСЬКИЙ Д.Р.

Заступник Міністра закордонних справ України;

МАНЖОЛА В.А.

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

НОВІС А.

доктор історичних наук, професор, Вроцлавський університет (Республіка Польща);

ПЕРЕПЕЛИЦЯ Г.М.

доктор політичних наук, професор, директор Інституту зовнішньої політики Дипломатичної академії України при МЗС України;

ПОГОРСЬКА І.І.

доктор політичних наук, професор, Інститут всевітньої історії НАН України;

РЕНДЮК Т.Г.

доктор історичних наук, МЗС України;

ТАУКАЧ О.Г.

головний редактор журналу;

ТРОЯН С.С.

доктор історичних наук, професор Дипломатичної академії України при МЗС;

ЦВІТАЙ В.Г.

кандидат історичних наук, доцент, перший проректор Дипломатичної академії України при МЗС;

ЧЕКАЛЕНКО Л.Д.

доктор політичних наук, професор Дипломатичної академії України при МЗС;

ШЕРГІН С.О.

доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри регіональних систем та європейської інтеграції Дипломатичної академії України при МЗС;

Рекомендовано до друку Вченою радою Дипломатичної академії

України при Міністерстві закордонних справ України,

протокол № 96 від 25.03.2015 р. для «З.С.» №3 (політичні науки).

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Ольга Таукач, Юлія Валєва, Леся Савчин, Галина Яворська,

Олександр Суслім. Відповідальний за випуск Володимир Семєнов.

Позивля авторів не завжди збігається з позицією редакції.

Ми прагнемо захистити. Передрукувати матеріал без посилання на «Зовнішні справи» не дозволяється. Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних оголошень.

«Зовнішні справи», науковий журнал

2015, № 3. Виходить щомісяця. Засновники – Міністерство закордонних

справ України, Дипломатична академія України при Міністерстві

закордонних справ України, Державне підприємство «Журнал

Міністерства закордонних справ України «Політика і час».

Адреса редакції: 01018, м. Київ, Михайлівська площа, 1.

Телефон/факс: 38 044 279 39 18

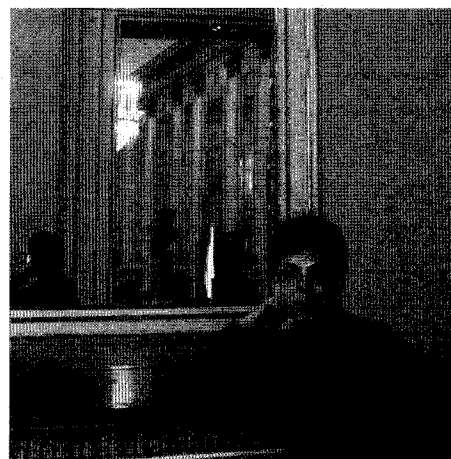
Електронна пошта: o.taukach@mfa.gov.ua, www.uaforeignaffairs.com

Видавець: ДП «Політика і час»

Регістраційне свідоцтво КВ № 14838-3809 ПР від 29 грудня 2008 р.

Друк: ТОВ «Вістка». Тираж: 1000 примірників. Відпускна ціна редакції:

30 гривень. Передплатний індекс: 74402. «Зовнішні справи», 2015.

*Немає рабства безнадійніше,
Ніж рабство тих рабів,
Себе хто вважає
Вільним від кайданів.*

Йоганн Вольфганг Гете

Прив'язаність, любов, дружба тримають міцніше за будь-які кайдани. Звички, традиції, пам'ять – найхитромудріші пастки не тільки для слабких душ. У полоні сподівань та ілюзій більшість із нас мріє про свободу від усього сушого, міцно тримаючи в руках важкий цеп, закоренений глибоко у підсвідомості.

«У країні, де царює смута, не живіть», – радив Конфуцій. І десятки мільйонів людей в Україні вирішили, що простіше подолати смуту всередині себе та навколо, аніж міняти рідні береги на нові горизонти.

Є стародавня ірландська притча часів воєнничого походу Вільгельма Оранського. Коли Лімерик остаточно здався, оскільки подальший спротив утратив сенс, на одному пагорбі встановили французький прапор, на іншому – клейноди Вільгельма Оранського, аби ірландські вояки могли обрати, на чий бік їм перейти. Уся ірландська армія стала під прапори короля Людовіка. Лише солдат Рорі самотньо гуляв долиною.

– Рорі, чому ти не здаєшся разом із нами Франції?

– Рорі, ти йдеш до Вільгельма? – запитувати його побратими.

– Ні, ні і ще раз ні! Я обрав Ірландію! І я буду за неї боротися.

– За тобою ж нікого немає, а в Англії – тисячі вояків, у Франції – надпотужне військо. Змирися, на превеликий жаль, Ірландію ми втратили.

– Господь приніс мені на допомогу своїх янголів, він дасть їм гострі мечі, і сотні тисяч наших ворогів розсіються, як дим.

– Рорі, а коли це станеться?

– Коли Господь вирішить. Може, за рік, може, за сторіччя, а може, й за п'ятсот років, але Рорі все одно переможе!

Читаймося!

Наш передплатний індекс 74402

Передплатити «Зовнішні справи» ви можете у наших партнерів:

• ДП «Преса» Тел./факс: +38 (044) 269-07-74;

• ТОВ «НВП „Ідея“», вул. Артема, 84, м. Донецьк. Тел. +38 (062) 304-20-22;

• ООО Фірма „Періодика“ Тел. – 38(044) 550-94-51, +38 (044) 550-41-33,

через термінали самообслуговування мережі "24 nonstop" та в мережі Інтернет

на сайті www.epodpiska.com;

або придбати в роздріб у редакції журналу «Зовнішні справи» за адресою:

01025, м. Київ-25, вул. Велика Житомирська, 2. Тел./факс: +38 (044) 279-39-18.

Відпускна ціна видання – 30 гривень.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 14.02.2014 р. №153 «З.С.» включено до Переліку наукових фахових видань, у яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук за спеціальністю «Політичні науки».

Вимоги до матеріалів – на сайті www.uaforeignaffairs.com

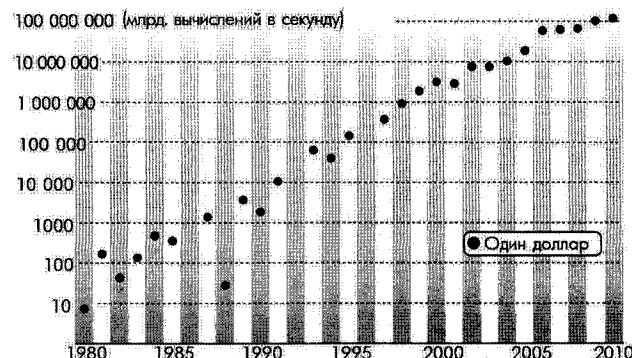
Інноваційне оновлення життя суспільства

З приводу чергового випуску фахівців кафедри «Міжнародна інформація»
Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету

Зростання потужності інформаційно-комунікаційних процесів породжує у суспільстві новий тип культури. Ми не помічаємо, але поступово входимо в епоху «екза» – комп'ютер досягає історичної межі працездатності – квінтільйон (1018) операцій за секунду, що наближає нас до можливості стежити за процесами функціонування мозку в реальному часі. Людство долає численні фізичні та технологічні перепони, вирішуючи проблеми інтеграції в сучасній мікроелектроніці. Це наближає нас до виробництва потужних процесорів, які можна буде не тільки «вбудовувати» у гудзики, а навіть імплантувати, за необхідності, в організм людини, щоб, уловлюючи електричну активність її мозку, не давати втрачати канал зв'язку із зовнішнім світом. З одного боку, докорінно змінюються наші уявлення про реальні можливості людини, з іншого – ми стаємо ще більш вразливими і беззахисними перед тиском розвитку комп'ютерної техніки та інформатизації суспільства.

Вишукуючи цікаве в аналітичних публікаціях, натрапив у періодиці на інфографіку Брукінського інституту,¹ відносно зростання ефективності інвес-

1 http://www.2000.ua/specproekt_ru/infografika-2000/tehnologii_infografika-2000/yuchislitel'naja-moshnost-i-dollar.htm

Джерело: проєкт Гамільтон при Брукінському інституті
Graphic: Tribune News Service

тицій у технологічний розвиток виробництва обчислювальної техніки. Наведений нижче графік демонструє, як змінювалася обчислювальна потужність (швидкість вирішення стандартних математичних завдань – кількість операцій за секунду) комп'ютерів вартістю \$1 за період з 1980-го по 2010-й роки.

Зверніть увагу на динаміку змін обчислювальної потужності, швидкості вирішення завдань – вони вражають і, до того ж, як ми розуміємо, мають уможливлені тенденції до ще більшого зростання. Це підпорядковано необхідності ефективно працювати в системі розвитку засобів сучасної комунікації та з інформацією як ресурсом розвитку.

Розуміння цього дає змогу глибше усвідомлювати роль комунікації як основи створення емерджентних² властивостей

2 Емерджентність (англ. emergence – виникнення, поява нового) у теорії систем – наявність у будь-якої системи особливих властивостей, не

інформаційних ресурсів у процесі перетворення наявної та розрізної інформації в консолідовану. Тобто, появи інформації з принципово новими, неочікуваними властивостями за допомогою її комп'ютерної обробки новітніми інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ).

Звідси – витоки зростання потреб у інформаційно-аналітичній діяльності, створення єдиної системи моніторингу й управління інформаційно-комунікаційним середовищем (ІКС) на засадах точного аналізу та коректності в поведінці з інформацією, до координації й узгодженості в діях власників інформаційно-комунікаційних систем (зокрема, й інтернет-провайдерів).

характерних її підсистемам і блокам, а також сумі елементів, не пов'язаних системоутворювальними зв'язками; неможливість зведення властивостей системи до суми властивостей її компонентів. Синонім – «системний ефект».

Усвідомлене застосування тут різних концептуальних понять, на кшталт – «реформування», «модернізація» тощо сьогодні як ніколи вимагає всебічного аналізу та філософського осмислення на рівні сучасних знань, оскільки проблема отримання багатоаспектної та об'єктивної інформації по комп'ютерних мережах для подальшого її використання в різноманітній аналітичній діяльності потребує застосування креативних рішень у сфері управління інформаційно-комунікаційною діяльністю в новітню інформаційну добу. Вона належить до найбільш складних і ризикових, оскільки особливістю сучасного інформаційно-комунікаційного простору є наявність багатосторонніх, багатопрофільних джерел інформації. Сукупність потоків від цих джерел утворює нове за виміром інформаційно-комунікаційне середовище, що забезпечує споживання, накопичення та розширене відтворення інформації. Це сприяє розвитку (або занепаду) духовних сил людини і суспільства. Наразі має місце точка зору на те, що існуючі концепції інформатизації суспільства, їх раціональність і технологічний детермінізм³ спричиняють нега-

3 Детермінізм (лат. determinatus – визначений, обмежений) – філософське матеріалістичне вчення про загальну об'єктивну зумовленість явищ природи, суспіль-

тивні наслідки у розвитку людства. Роботу з інформацією небезпідставно вважають найбільш відносною та одночасно ризикованою з точки зору забезпечення глобальної та національної безпеки на найближчі десятиріччя. І, все ж таки, особливістю сучасної комп'ютеризації стає формування нових за світоглядом процесів створення знань та інноваційне опрацювання змістовної інформації як ресурсу розвитку за допомогою організації ефективної комунікації⁴. Така робота всюди інтенсивно проводиться, особливо в розвинених країнах світу.

Роберт Т. Крейг⁵ виділив

ства і людської психіки, зокрема волі. Головним у детермінізмі є положення про причинність як такий зв'язок явищ, за якого одне явище (причина) за певних умов породжує інше (дію). Принцип детермінізму лежить в основі діалектико-матеріалістичного вчення про активно-практичну сутність людини та її свободи.

4 Комунікація (від лат. *communicatio* – єдність, передача, з'єднання, повідомлення, пов'язаного з дієсловом лат. *communico* – роблю спільним, повідомляю, з'єдную, похідним від лат. *communis* – спільний): взаємодія двох або декількох осіб або неживого посередника й людей, включених у процес передачі інформації (повідомлень, ідей, знання, принципів і т.д.). Комунікація може бути вербальною й невербальною, безпосередньою/особистою, опосередкованою/на відстані й може здійснюватися за допомогою залучення різноманітних засобів і каналів спілкування.

5 Craig R.T. *Communication Theory as a Field // Communication Theory*. – 1999. – N 9. P. 217-242 – <http://www.comm.cornell.edu/comm680/craig.pdf>.

Роберт Крейг (10.05.1947 р.), професор факультету комунікації в Колорадському Університеті США (де він

сім дисциплінарних підходів до теорії комунікації: риторичний (rhetorical), що розглядає комунікацію як практичне мистецтво дискурсу; семіотичний (semiotic), у якому комунікація досліджується як система знаків; феноменологічний (phenomenological), що вивчає способи організації спілкування між людьми, діалог; кібернетичний (cybernetic), для якого комунікація – це процес обробки й передачі інформації; соціопсихологічний (sociopsychological) – комунікація як спосіб впливу на поведінку людини, груп людей, суспільства в цілому, що опирається на знання психології; соціокультурний (sociocultural) – згідно з яким комунікація розглядає відтворення громадського порядку, взаємодію людей у соціумі; критичний (critical) підхід – предметом дослідження якого є відбиття дискурсу [5].

У бурхливому потоці праць з 1990 р.; у 2001-2004 рр. обіймав посаду завідувача кафедри комунікації. Редактор-засновник провідного наукового журналу «Комунікативна теорія» (видається Міжнародною комунікативною асоціацією з 1991 р.) У 2003-2004 рр. м. Роберт Крейг займав пост президента Міжнародної комунікативної асоціації. Нині підтримує незалежний інтернет-ресурс із питань комунікативної теорії: *meta discourses | theory for communication* (<http://www.colorado.edu/communication/meta-discourses>).

змін під тиском розвитку комунікації, ще у XX ст. виникли не знані до цього ІКТ і наукові дисципліни: документалістика (наука про оптимальне управління документальними системами); кібернетика (наука про оптимальне управління великими динамічними системами); інформатика (наука про властивості інформації та методи її опрацювання сучасними ІКТ); інформаційне право (наука про правове регулювання інформаційної діяльності) та інші. Протягом останніх десятиріч ці науки, з одного боку, уже сформували нове матеріальне середовище для життя сучасної людини, у якому джерела інноваційних чинників розвитку промислових, наукових, освітніх та управлінських технологій знаходимо в наукових знаннях. З іншого – стали основним стимулом для встановлення міжособистісних взаємовідносин – комунікації.

Аналізуючи процеси організації та використання інформаційно-комунікаційної інфраструктури, становлення нового постіндустріального (мережевого) суспільства, ми бачимо, що у світі, який нас оточує, активно заявляють про себе нові форми управління людиною, суспільством, державою. Формується новий клас управлінців (нетократія (англ. netocracy), інфократія

(англ. infocracy), медіократія (англ. mediocracy), який переводить нас і нашу свідомість в іншу – віртуальну реальність. Віртуальну не тому, що це «ірреальний» або «фіктивний» світ, а тому, що у штучно сконструйованому кібернетичному просторі існує мінімальна кількість перешкод для поширення інформації. Основою поступово стають, не стільки матеріальні цінності (гроші, нерухомість тощо), скільки інформація, люди, які нею володіють, наявність і рівень роботи з новітніми засобами комунікації. Усюди зростає потреба у високоосвічених, зі знанням іноземних мов, фахівцях, здатних раціонально (кібернетично) мислити, а головне – вміти працювати з інформацією та володіти сучасними засобами ІКТ.

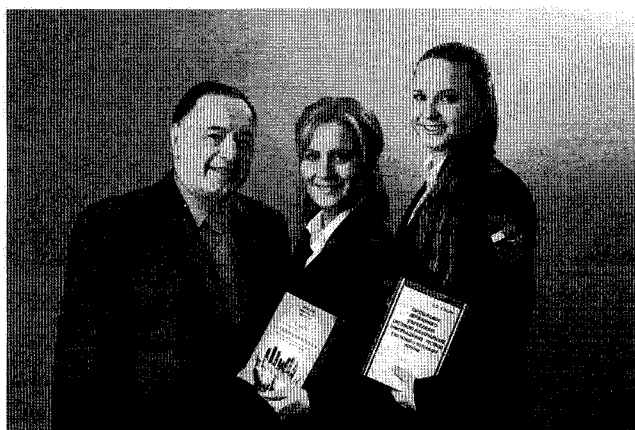
Уже зараз відчутно, що внаслідок низької кваліфікації організаторів і виконавців, покликаних здійснювати плани нашого зростання, довіра громадян, які живуть працею, до держави на зламі XX-XXI століть зазнала суттєвих втрат і знизилася до тієї граничної межі, за якою проглядається крах системи управління.

За таких умов виключно актуальними стають питання підготовки фахівців, здатних працювати в сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі, зокрема, й міжнародному, – заради інноваційного розвитку своєї країни. На наш погляд, це взагалі є ключовим фактором проведення реформ у державі, оскільки лише системна підготовка фахівців і фахові знання дають змогу зрозуміти намагання та мрії політиків, розробити технології перенесення до нас

досвіду країн-лідерів. Саме фахово підготовлені спеціалісти здійснюють необхідні реформи, яких вимагають темпи розвитку сучасного світу.

Підготовка громадян для реалізації міжнародних і національних інформаційно-комунікаційних проєктів в усіх сферах людської діяльності розглядається як головний чинник розвитку і домінування. За цим, безумовно, стоїть активна цілеспрямована робота країн-лідерів, міжнародних організацій, ТНК, які, зважаючи на технічну, технологічну і фінансово-політичну перевагу, а, головне, підготовленість своїх суспільств до інформаційно-комунікаційної діяльності, прагнуть до світового панування, намагаються раціонально використати на свою користь вибухоподібне зростання інтересу людства до «всесвітнього павутиння», особливо в країнах, що розвиваються (за розрахунками Міжнародної спілки електрозв'язку, кількість її абонентів до кінця 2014 р. перевищила 3 млрд. осіб).

Ми бачимо, як радіо, телебачення, Інтернет стали середовищем для нової соціалізації людей, які по-новому сприймають інформацію і винаходять для її поширення все нові й часто незвичні за формою технології спілкування. Інтернет став узагалі «призмою», крізь яку мільйони користувачів по-своєму сприймають світ. Соціальні мережі технології по-новому реалізують інтегровану енергію розумової та суспільної активності людей. Зокрема, під впливом Інтернету наше середовище дедалі більше стає «електронним класовим суспільством», у якому,

окрім комфорту спілкування, зростає напруженість, несправедливість, нерівність, що підштовхує людство до ескалації соціальних конфліктів, спонукає до бунтарства та громадянських воєн.

За таких умов і для України виключно актуальною темою стає підготовка управлінських кадрів із стереоскопічним баченням проблем інформаційної діяльності в координатах світового розвитку. У ракурсі їхнього вирішення ще в 1993 р. в Інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка було започатковано підготовку фахівців за спеціальністю «Міжнародна інформація». На тлі суперечливих процесів розбудови державності та становлення національного інформаційного законодавства Україна того року знайшла можливість розпочати підготовку фахівців для роботи з інформацією. Тобто пішов процес формування нового привілейованого класу управлінців, орієнтованих на включення інформаційного ресурсу України до тканини реального життя, яке ми прагнули бачити і відчувати як громадянське та інформаційне. Слід додати, що саме

тоді, хоч і на деякий час (до 1999 р.) керівництво держави політичною волею Верховної Ради вивело з кола питань, якими традиційно опікувалися спецслужби, захист інформації як професії та напрямку науки. Уперше з'явилися два незалежні цивільні відомства – Державна служба з питань технічного захисту інформації [1] та Державний комітет з питань державних секретів [2]. Таким чином було дано імпульс для модернізації розвитку інформаційно-комунікаційної сфери незалежної держави. Сили імпульсу вистачило, щоб розпочати формування нових засад роботи з інформацією як освітньою галуззю знань і, таким чином, налагодити підготовку фахівців за напрямом «Міжнародна інформація», яка швидко набула популярності та поширилася в інших національних університетах України.

Кафедру з такою назвою було організовано у 2005 р. і в Інституті міжнародних відносин Національного авіаційного Університету. На сьогодні вона щорічно випускає високоосвічених спеціалістів для роботи аналітиками консолідованої інформації з відповідним вишколом та знання-

ми іноземних мов. Разом із тим, як будь-яка галузь знань, що розвивається, спеціальність «Міжнародна інформація» потребує певних змін та інноваційного оновлення. Нині існує низка наукових і практичних питань щодо підготовки нашої молоді до життя в умовах глобального інформаційно-комунікаційного середовища. Стереоскопічне бачення проблем його існування і розвитку стає обов'язковою умовою. Саме життя вимагає від молодих фахівців розуміння величезної сукупності міждисциплінарних знань і, до того ж, через призму поглядів на нові тренди, закономірності та вимоги постіндустріального розвитку світу. У науково-освітньому середовищі триває активне обговорення цих питань на тлі розгортання науково-освітнього змагання країн за лідерство, що вже відзначалося. За цим стоїть організація нових промислових технологій, інноваційне оновлення світу тощо.

Маємо констатувати, що «Револуція гідності» змусила лише частину суспільства сприйняти ідеї відкритого деліберативного управління в країні, науці й освіті. Як наслідок – поки що не маємо тут дієвих інструментів, що обумовлює безперспективність загальних розмов про реформи і методи застосування енергії людського інтелектуального потенціалу для формування та реалізації стратегічних планів інноваційного розвитку України. Констатуємо, що на тлі абсолютно дестабілізованої системи управління державою відбувається лише незворотна руйнація старих принципів, а синтезу нових форм облашту-

вання наукового, освітнього та суспільно-політичного життя – немає. Цьому, зокрема, завдяки постійний перерозподіл сфер впливу регіональних еліт (як на товарних ринках, так і в трансконтинентальних комунікаціях).

Широко розплющеними очима дивимось, як падає, руйнується все, що, здавалося б, мало бути вічним; як зростає рівень протистояння людей і суспільно-політичних об'єднань. Нас дедалі більше поглинає глобальний (за виміром) інформаційно-комунікаційний хаос, навіть війна. Тож ми втрачаємо вплив на процеси міжнародного суперництва за володіння абсолютним ресурсом розвитку – інформацією та ринками освіти. Тут для нас уже багато що втрачено, і виникла значна нерівність, подолати яку виключно важко. Однак нашому суспільству і владі слід усвідомити, що в глобальному протистоянні перемога, безумовно, дістанеться країнам, спроможним своєчасно сприйняти і застосувати інноваційні, винятково складні методи роботи зі змістовною, головним чином, науково-технічною інформацією, її носіями, технологіями обробки та поширення.

Сьогодні ми бачимо за приклад системної роботи з інформацією – могутній поступ міжнародних організацій і ТНК. Джерелом їхньої економічної та політичної сили стали інформаційні ресурси: наукові та науково-технічні кадри, змістовна інформація і новітні ІКТ, за допомогою яких вони реалізують сучасні ідеї у промислових технологіях.

Розуміючи, що закони глобальної взаємодії мит-

тєво віддзеркалюють процеси нестабільності та ситуація у найбідніших країнах легко переноситься до розвинених країн, ТНК й міжнародні організації намагаються діяти обережно і виважено, вибудовуючи засоби своєї безпеки та охорони. Вони постійно відпрацьовують новітні стандарти і вимоги щодо поводження зі змістовною інформацією. Це власне й дає їм змогу впевнено реалізовувати довгострокові науково-технічні, соціально-економічні та політичні програми у глобальному вимірі.

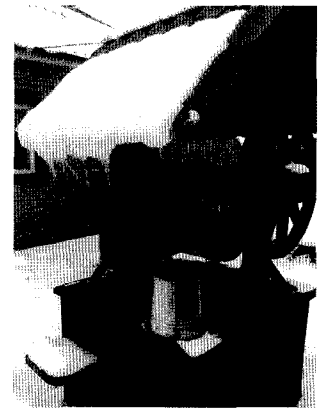
Вказане, безумовно, ускладнює для нас загальну безпекову ситуацію в нашому ІКС та науково-освітньому просторі. Для виправлення ситуації потрібна наявність певних знань щодо організації міжнародної співпраці в науково-освітній сфері, інформаційно-комунікаційної взаємодії взагалі.

Вирішення питань і проблем роботи з інформацією, упровадження новітніх форм науково-технічного та культурного (гуманітарного) співробітництва створюють умови постійного інноваційного оновлення світу. Політика держави в цьому, безумовно, повинна бути всім зрозумілою, а тому потреба у фахівцях із проблем організації сучасної інформаційно-комунікаційної функції держави постійно зростає. Однозначно треба сказати, що Україна повинна піти заради цього на безпрецедентні реформи в науково-освітній сфері, про які ми чимало говоримо протягом багатьох років незалежності.

Реалії вимагають від нас не лише оновити наукові й освітні програми підготов-

ки фахівців для міжнародної інформаційно-комунікаційної діяльності, а й кардинально змінити відношення до цього процесу. Будемо відверті – підготовка фахівців цього профілю як специфічна складова всіх наук сьогодні у вишах України розвивається важко. Тут, перш за все, потрібно по-новому і якісно організовувати викладання технічних і гуманітарних дисциплін. Окрім теоретичних знань, від викладачів вимагається практичний досвід, здатність до інформаційно-пропагандистського наповнення навчального процесу. Майбутнім фахівцям, крім знань про сутність та організацію інформаційно-комунікаційної роботи, потрібно дати чіткі уявлення про глобальне інформаційно-комунікаційне протистояння, що виникло у світі, та про умови, за яких Україна, маючи величезний інноваційний потенціал наукових знань і здатність нації до інтелектуальної праці, може наблизитися до країн, які сьогодні утворюють постіндустріальне ядро світу.

Це на сьогодні є виключно важким завданням, оскільки інноваційне оновлення в науці й освіті відбувається у нас на тлі колапсу політичної та правової систем, а координати світоглядних уявлень про міжнародну інформаційно-комунікаційну діяльність і науково-технічну взаємодію – зміщені [3]. Саме тому з великою надією на успіх ми випускаємо в життя своїх вихованців, сподіваючись, що на тлі систем міжнародного обміну інформацією саме їхні міждисциплінарні знання торуватимуть шлях Україні до нового облаштування, коли знання

стануть капіталом людини і формуватимуть її запити до суспільства. Це само по собі і є наслідком об'єктивної потреби в нових виробничих і соціальних відносинах у суспільстві, що розвивається.

Список використаних джерел:

1. Указ Президента України «Про Державну службу України з питань технічного захисту інформації» від 1 грудня 1992 р. – № 593/92.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного комітету України з питань державних секретів» від 4 травня 1993 р. – № 327.
3. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О. Є. Постол. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 554 с.
4. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.
5. Craig, Robert T. (1999) *Communication Theory as a Field. Communication Theory, A Journal of the International Communication Association*. Vol. 9., pp. 119-161.

Олександр СОСНІН,
доктор політичних наук,
професор, заслужений діяч
науки і техніки України,
член-кореспондент
Української академії
політичних наук